

1428

14.09.2018

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıda belirtilen soruların Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Sayın Zehra Zümrüt SELÇUK tarafından anayasanın 98. ve TBMM İçtüzüğü 'nün 96. ve 99.maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Ali KENANOĞLU

İstanbul Milletvekili

14 Eylül 2018 günü itibariyle, İstanbul'da yapımı devam eden 3.havaalanı şantiye sahasında başlayan grev ile birlikte alanda çalışan emekçilerin ne denli zor koşullarda çalıştıkları kamuoyunca görünür olmuştur. Fakat grev yapan emekçilerin ifadelerinden de anlaşıldığı üzere, bu yerleşik sorunlar 3,5 yıllık süreç içerisinde dile getirilmesine rağmen giderilmemiş, iş cinayetlerinde hayatlarını kaybeden emekçilerin resmi makamlarca açıklanan sayısının 37'yi bulmasından da görüldüğü üzere artarak devam etmiştir. Fakat kayıpların sayısının çok daha fazla olduğu ve bu sayının gizlenmesi yönünde şirket yetkilileri tarafından tazminat tehdidiyle ailelere baskı yapıldığı iddia edilmektedir. Buradan hareketle, çalışma koşullarının (asgari de olsa) daha güvenli, güvenceli ve sağlıklı bir hal alması talebiyle emekçiler grev başlatmış ve 15 maddeden oluşan talep listesini şirket yetkililerine bildirip kamuoyuna deklere etmişlerdir. Deklere edilen talep listesi şöyledir:

(1) Eyleme katılan işçiler işten atılmayacak.
(2) Habersiz şekilde işten atılanlar işe iade edilecek.
(3) Servis sorunu çözülecek.
(4) Yatakhane, lavabo, banyo temizlikleri düzenli olarak yapılacak, tahtakurusu sorunu çözülecek.
(5) Revir personelinin işçilerle ilgilenmesi, gerekli sağlık malzemelerinin temin edilmesi sağlanacak, işçilere dönük aşağılayıcı muamele engellenecek.
(6) Maaşların tamamı hesaba yatırılacak, elden maaş ödemesi yapılmayacak. Geçmişe dönük ödenmeyen ücretler ödenecek.
(7) İşçi ve formenler aynı yemekhanede yemek yiyecek.
(8) Sorunlara sebep olan İGA yetkilileri görevden alınsın.
(9) Talepler basın karşısında okunacak.
(10) İş cinayetleri çözülecek.

(11) 6 aydır maaşları yatırılmayan işçilerin ödemelerinin yapılması.
(12) Bayram ikramiyesi verilmesi.
(13) Azerbaycanlı işçilerin bulunduğu ekibin başı Selim Öztürk'ün yarattığı mağduriyet dolayısıyla işten atılması.
(14) İşçi kıyafetlerinin verilmesi.
(15) Serviste geçen sürenin mesai olarak verilmesi.

Görüldüğü üzere, talep edilen hususlar işveren tarafından, emekçinin sattığı işgücü karşılığında, karşılanması gereken temel ve anayasal haklarıdır. Bu hakların gasp edilmesi durumunda emekçiler anayasanın 54.maddesinde de belirtildiği üzere greve çıkma hakkına sahiptirler. Sözgelimi, talepleri kapsayan listenin 6.maddesi ile ilgili olarak İş Kanunu'nun 32.maddesi şöyledir: "10 veya daha fazla sayıda çalışanın bulunduğu yerlerde maaşların elden verilmesi yasak olup, ödemelerin banka yoluyla yapılması gerekmektedir." Ancak kanunun tam aksi yönde, havaalanı sahasında çalışan emekçilerin sigorta primi asgari ücret üzerinden gösterilirken, arta kalan miktar elden yapılan ödemelerle ödenmekte olup, bu yolla şirketlerce vergi kaçırılmaktadır. Anayasanın 55.maddesi uyarınca devlet/hükümet bu hukuksuzluğu denetlemekle mükellef olup, usulsüzlükleri tespit edip yaptırım uygulamak zorundadır. Yanı sıra, bakanlığınıza bağlı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü tarafından şantiye sahasında görevlendirilen sağlık çalışanlarının, yaşanan can kayıpları ve emekçilerin yaşam alanlarının her yerine sirayet etmiş de-sterilize durumu raporlamaları ve bildirilen raporlardan doğru bakanlığınızca işveren hakkında cezai müeyyidelere başvurulması gerekmektedir. Tam da, bu iki örnekte karşılaşılan ihmale ve yukarda bahsi geçen diğer kemikleşmiş sorunlara dair herhangi bir girişimin olmaması sebebiyle emekçiler grev hakkına başvurmuşlardır. Güvencesiz, güvenliksiz ve sağlıklı çalışma koşuluna mahkûm edilen emekçilerin greve çıkmasıyla birlikte, usulsüzlüklere müdahale etmek yerine, hükümetinizin, emekçilerin grevini kırarak, onları engelleyecek (tanıklık ettiğimiz) polisiye yollara başvurmuş olması bu yanı sıra anayasa ile açıkça çelişmektedir. Sözgelimi, anayasal haklarına başvurdukları için önce gözaltına alınan daha sonra da tutuklanan emekçiler bu çelişki adına çarpıcı bir örnek teşkil etmektedir. Fakat tam da bu çelişki şunu göstermektedir: Geçtiğimiz aylarda OHAL süresince yayınlanan KHK'lerin kanunlaştırılması ile birlikte istisna hali kapsamında değerlendirilen müdahaleler, istisna olma özelliğini yitirip kural haline gelmiştir. Diğer bir deyişle, anayasaya aykırı müdahaleler, hukuki boşluğun yarattığı durum ve alarm durumuna süreklilik ve kalıcılık atfedilmesiyle daha fazla manevra alanı kazanmış, OHAL kalktığı halde OHAL'e özgü tablo (emekçilerin maruz kaldığı müdahalelerden de görüldüğü üzere) kaldığı yerden devam etmiştir.

Bu kapsamda,

- 1) Taleplerden de görüldüğü üzere, çalışma koşullarını ve usulsüzlükleri denetlemekle yükümlü olan fakat büyük bir ihmalkârlık örneği sergileyerek emekçilerin mağduriyetini arttıran ve iş cinayetlerinde yaşanan can kayıplarını iş kazası olarak kavramsallaştıran bakanlığınız olan bitenin müelliflerinden biri olarak sorumluluk alıp kamuoyuna açıklama yaparak özür dileyecek midir?
- 2) Şirketlerin aileleri tehdit ettiği iddiası doğru mudur?
- 3) Maaşların elden verilmesi yoluyla yapılan vergi kaçakçılığına göz yumulmuş mudur? Denetlemeler konusundaki boşluk hangi gerekçelerle açıklanacaktır?
- 4) İş güvenliği ve sağlığı konusunda alanda görevlendirilen çalışanlarınız tarafından eksiklerin tespit edilip giderilmesi konusunda bir rapor tarafınıza iletilmiş midir? İletildiyse işveren tarafından karşılanmayan yükümlülöklere dair bir inceleme, cezai yaptırımınız olmuş mudur? İletilmediyse personeliniz hakkında bakanlığınızca bir soruşturma başlatılmış mıdır?
- 5) Bakanlığınızın sorumlu olduğı bir alanda yaşanan bunca eksikliği, sorumluluğı ve can kayıplarını göz önünde bulundurduğumuzda; görevinizi yapamadığınız için istifa etmeyi düşünüyor musunuz?